

Радянський партизанський рух на Рівненщині в роки німецької окупації 1941-1944

Вступ. Суттєвою складовою для з'ясування характеру і ходу Другої світової війни є вивчення радянського руху опору на окупованій нацистами території, зокрема в Україні. Але спроба відтворити узагальнену картину становлення й розвитку радянського партизанського руху на всій території України є дуже складним завданням, адже він у різних регіонах нашої держави мав свої особливості. Ось чому об'єктом дослідження обрано партизанський рух на території такого специфічного регіону України як Рівненщина, де рух опору був представлений силами різної ідеологічної та політичної орієнтації. Актуальність теми зумовлена необхідністю створення цілісного наукового дослідження проблеми у зв'язку з її недостатньою розробкою. Вирішення даної проблеми має не лише наукове, але і суспільне значення, оскільки з'ясовується роль радянського партизанського руху на окремо взятій території.

Матеріали та методи. Для опрацювання широкого спектра джерел і наукових праць залучено загальнонаукові методи аналізу, синтезу емпіричного матеріалу та прогнозування й узагальнення. Інформаційна база дослідження служить роботі українських вчених-істориків, архівних документів і мемуарів, а також наукових статей і публікацій.

Результати і обговорення. Сформовано на основі архівних документів і сучасних студій цілісну картину конфліктів радянських партизан та українських повстанців на Рівненщині, обраховано кількість непоправних втрат із обох сторін, а також простежено динаміку кількісного зростання партизанських загонів і підпільних груп у Рівненській області, виявлено спроби завищити показники їхньої чисельності у післявоєнний час. Організація руху опору в Україні у 1941—1942 рр. була пов'язана з величезними труднощами. Концепція війни «малою кров'ю на ворожій території», що панувала напередодні війни, не передбачала діяльності партизанських загонів та створення належної людської, збройної та матеріальної бази для функціонування в умовах окупації.

Серед тих, хто воював на Рівненщині, багато колишніх партизанів і підпільників, які стали легендою, їх подвиги описані в книгах, відображені в кінофільмах, картинах, піснях. Хто не знає сьогодні про Волкову Ольгу Петрівну (Олю Солімчук), одну з героїнь книги «Сильні духом». Викова Федора Івановича, Вознюка Дем'яна Петровича, який брав участь в Словацькому повстанні, Жереб'ятьєва Василя Васильовича – учасника французького руху Опору, мужньої жінки із загону Медведєва Грибанової Віри Григорівни і багатьох інших. Окупована, проте нескорена, Рівненщина піднялась на смертний бій з фашистськими загарбниками. Окупанти зустрічали скрізь не тільки озброєний опір партизанів, а й саботаж населення. Таким чином паралізувались всі заходи загарбників. З перших днів окупації в області розгорнулась антифашистська боротьба. Вже в липні 1941 року почала діяти підпільна група В.О. Сосніна, яка вела розвідку, викриваючи

зрадників українського народу, котрі пішли на службу до окупантів. У серпні 1941 року в Дубровиці виникла підпільна організація, якою керував О.О. Кринько.

Висновки. З'ясовано, що радянський партизанський і підпільний рух був важливим елементом боротьби СРСР у Другій світовій війні. Швидка окупація Рівненщини унеможливила початок формування радянським керівництвом підпільної мережі та партизанських загонів. Обґрунтовано, що для збільшення чисельності партизанських лав, оптимізації координації та контролю за ними, об'єднання керівництва партизанським рухом і подальшого розвитку збройної боротьби в тилу ворога радянською стороною у травні-червні 1942 р. було створено спочатку ЦШПР. Визначено, що розгортання нацистською владою репресивних заходів проти місцевого населення частково слугувало каталізатором активізації його до збройної боротьби у складі партизанських загонів.

Література

1. Сергійчук В. Рівненщина в роки Великої Вітчизняної війни Радянського Союзу. 1941–1945: Документи і матеріали / Сергійчук В. – Львів: Каменяр, 1989. – 223 с.
2. <http://libr.rv.ua/ua/virt/63/> Рівненщина в полум'ї війни(до 70-ї річниці від початку Великої Вітчизняної війни).

